

Justitsministeriet

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
DATO: 12.06.2025
SAGSNR.: 2025-1503

Høring over udkast til lov om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)

Ved brev af 14. maj 2025 har Justitsministeriet anmodet Advokatrådet om en udtalelse til ovennævnte udkast.

Advokatrådet skal i den anledning udtale følgende:

Den foreslåede ændring, hvorefter domsmænd vil skulle medvirke i færre sager i Grønland vil efter Advokatrådets opfattelse udgøre en forringelse af retssikkerheden i grønlandske kriminalsager. Der er i den forbindelse nogle afgørende forskelle mellem gennemførelsen af straffesager i Danmark og kriminalsager i Grønland, som efter Advokatrådets opfattelse bør tages i betragtning.

Det er Advokatrådets vurdering, at domsmænd spiller en stor rolle i vurderingen af beviser i alle typer af kriminalsager og er en god støtte for dommerne. Det gælder navnlig for kredsdommerne, der som påpeget i Advokatrådets rapport om retssikkerhed i Grønland fra maj 2024 ikke i dag tilbydes det rette niveau af efteruddannelse samt vejledning fra uddannede dommere og dommerfuldmægtige.

Domsmænd er tillige af stor betydning i den betydelige mængde af sager, hvor kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret anvender "tilkaldte" danske dommere, der opholder sig i Grønland i ganske korte perioder af nogle uger eller få måneders varighed. Advokatrådets bekymring i disse situationer er, at dommerne med den foreslåede ændring vil miste sparringsmuligheder fra grønlandske domsmænd til belysning af grønlandske handlingsmåder, kulturforståelse, sædvaner i de enkelte byer og forståelse af sprog. I den forbindelse bemærkes yderligere, at de grønlandske domsmænd ofte kan tage stilling til sproglige udfordringer og konkrete indsigelser mod tolkning eller forståelse af en specifik formulering. Det er ifølge aktører i retsvæsenet i Grønland ofte forekommende, at domsmændenes input er medvirkende til mere korrekte gengivelser af forklaringer.

For så vidt angår den foreslåede ændring af § 322, stk. 2 vedrørende beskikkelse i sager af ganske

alvorlig karakter henvises også til Advokatrådets rapport af maj 2024 om retssikkerhed i Grønland.

Advokatrådet anbefaler i rapporten, at bestemmelsen skærpes således, at kredsretterne i alle alvorlige og komplicerede kriminalsager om blandt andet manddrab, grov vold og voldtægt skal beskikke en advokat frem for en autoriseret forsvarer. Derudover bør tiltalte og sigtede i alle øvrige sager have valgfrihed mellem at få beskikket en advokat og en autoriseret forsvarer.

Der bør efter Advokatrådets opfattelse ikke, som der lægges op til med ændringsforslaget, være mulighed for at fravige dette udgangspunkt, hvis det vurderes klart, at hensynet til forsvaret ikke gør det påkrævet.

Det bemærkes, at ændringsforslaget derudover lægger op til en udvidelse af bestemmelsen, så det fremover vil være muligt at beskikke en autoriseret forsvarer, der har bestået en juridisk kandidateksamen, som et alternativ til en advokat i sager af ganske alvorlig karakter. Udvidelsen begrundes med, at det kan være nødvendigt for at dække behovet for juridisk uddannede forsvarere i de sager, hvor der møder en juridisk anklager i kredsretten.

Som fremhævet i rapporten er det efter Advokatrådets opfattelse retssikkerhedsmæssigt stærkt betænkeligt, at autoriserede forsvarere i dag i praksis har adgang til at føre komplicerede eller alvorlige sager grundet fraværet af et effektivt fagligt tilsyn og de øvrige udfordringer vedrørende rammerne for de autoriserede forsvarere, vanskeligt tilgængelig lovgivning og retspraksis mv., som er beskrevet i rapporten. Den foreslåede udvidelse rejser derfor efter Advokatrådets opfattelse væsentlige spørgsmål om retssikkerheden for sigtede mv. i kriminalsager.

Advokatrådet anerkender, at der er stor mangel på advokater i Grønland, særligt udenfor Nuuk, hvilket kan gøre det vanskeligt i praksis at opretholde et krav om beskikkelse af advokater i alle sager af ganske alvorlig karakter, hvis sagerne samtidig skal gennemføres med den fornødne hurtighed. Advokatrådet henleder dog i den forbindelse opmærksomheden på de forslag til en forbedret adgang til advokatbistand, som er fremsat i rapporten, herunder forslaget om at Grønlands Landsrets vejledende salærtakster for beskikkede advokater og autoriserede forsvarere i kriminalsager ændres, så salæret i højere grad afspejler den faktiske anvendte tid og risikoen for længere ophold på stedet for retsmødet.^[1]

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær

^[1] Advokatrådet: Retssikkerhed i Grønland, maj 2024, kapitel 3.